

UJEDINJENE NACIJE

Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove

Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove (Mehanizam) osnovao je Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija 22. decembra 2010. da nastavi nadležnosti, prava, obaveze i ključne funkcije Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSJR) i Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) nakon okončanja njihovih mandata 2015., odnosno 2017. godine.

IZJAVA

TUŽILAC

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument)

Hag, 14. decembar 2020.

Obraćanje g. Sergeja Brammertza, Tužitelja Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove, Savjetu bezbjednosti Ujedinjenih Nacija 14. decembar 2020.

Gospodine predsjedavajući, ekscelencije,

Hvala vam za ovu priliku da vam se sa udaljenosti obratim u vezi s aktivnostima Tužilaštva Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove.

Moj pismeni izvještaj sadrži pojedinosti o našim aktivnostima i rezultatima tokom ovog izvještajnog perioda u vezi s našim strateškim prioritetima. Danas bih želio da istaknem nekoliko značajnih pitanja.

Prije svega, želio bih da Vam skrenem pažnju na kontinuiranu predanost osoblja Tužilaštva, koje je i dalje u potpunosti usredsređeno na dovršavanje našeg važnog rada uprkos preprekama i teškoćama uzrokovanim globalnom pandemijom COVID-19.

Posljednjih devet mjeseci predstavljalo je ispit za sve nas. Ipak, Tužilaštvo je održalo puni radni kontinuitet i postiže značajne rezultate u sudnici i van nje.

Takođe bih htio izraziti zahvalnost predsjedniku Agiusu i sekretaru Tambahouu. Kao najviši rukovodioci, ove smo godine blisko sarađivali kako bismo predvodili Mehanizam kroz teškoće s kojima se suočavao. Mogu bez oklijevanja reći da je saradnja između organa sada na najvišem nivou u nekoliko posljednjih godina.

Gospodine predsjedavajući, ekscelencije,

U vezi s našim suđenjima i žalbenim postupcima, zadovoljstvo mi je da izvijestim da su krajem avgusta, samo pet mjeseci nakon što je pandemija prinudila Mehanizam da pređe na rad na daljinu, ponovo započeli postupci u sudnicama.

Tužilaštvo je iznijelo svoje usmene argumente u žalbenom postupku u predmetu *Mladić* i sada čekamo na presudu u tom predmetu.

U predmetu *Turinabo i drugi*, Tužilaštvo je ekspeditivno izvelo dokaze svojih svjedoka za samo šest sedmica, u skladu s uputstvima sudije pojedinca. Sada se spremamo da odgovorimo na teze odbrane, a zatim da podnesemo završne podneske.

Izvođenje dokaza na ponovnom suđenju u predmetu *Stanišić i Simatović* je sada okončano. Tim tužilaštva ubrzano radi na pripremi svog završnog podneska i završne riječi.

U našem najnovijem predmetu, *Kabuga*, naš rad se odvija dobro. Do avgusta, samo dva i po mjeseca poslije hapšenja, formirali smo tim u Kigaliju da pripremi predmet za suđenje. Trenutno smo u toku procesa kontaktiranja svjedoka, a tim vrši pregled prikupljenih dokaza. Ograničenja putovanja i druga ograničenja u vezi s pandemijom predstavljaju izazove na čijem prevazilaženju radimo.

Tužilaštvo takođe ispunjava svoje pretpretresne obaveze. Prvo stupanje Kabuge pred sud održano je 11. novembra u Haagu. Objelodanjivanje materijala odbrani je već u toku. Podnijet ćemo zahtjev za odobrenje za izmjenu optužnice do 15. januara i pridržavaćemo se daljih rokova koje odredi pretpretresni sudija.

Tužilaštvo želi izraziti zahvalnost Vladi Ruande na njenoj čvrstoj saradnji u vezi s predmetom *Kabuga*. Na naše zahtjeve za pomoć dobijamo brze i potpune odgovore i odobrava nam se brz pristup svjedocima i dokumentarnoj evidenciji. Napori vlasti Ruande imaju neposredan i pozitivan uticaj na ekspeditivnu pripremu ovog predmeta za suđenje.

Dakle, što se tiče Tužilaštva, i dalje smo čvrsto usredsređeni na dovršavanje preostalih *ad hoc* pravosudnih aktivnosti što je brže moguće. Očekujemo izricanje presuda u tri predmeta do kraja maja iduće godine, koje će obilježiti značajne korake ka postizanju naših ciljeva.

Gospodine predsjedavajući, ekscelencije,

U vezi s preostalim bjeguncima koje je optužio MKSR, Tužilaštvo ima izgledne tragove i mi provodimo našu strategiju, pri čemu je naročita pažnja usredsređena na Protaisa Mpiranyaoa, kojem će biti suđeno pred Mehanizmom kad bude uhapšen.

Tokom posljednje tri godine, Tužilaštvo je potvrdilo smrt Augustina Bizimane i lociralo druga dva bjegunca.

Ovaj Savjet zna priču o jednom od njih - Félicienu Kabugi. Kao što sam Vas izvijestio, ranije ove godine Tužilaštvo je, intenzivnom analizom podataka o telekomunikacijama i drugih podataka, identifikovalo vjerovatnu Kabuginu lokaciju. Zahvaljujući efikasnoj saradnji francuskih vlasti, Kabuga je uhapšen samo nekoliko mjeseci kasnije, 16. maja 2020.

Ali priča o drugom bjeguncu – Fulgenceu Kayishemi – je da je on i dalje na slobodi zbog toga što Južna Afrika tokom posljednje dvije i po godine nije pružila efektivnu saradnju.

Tužilaštvo navodi da je Kayishema, lokalni policijski inspektor, odigrao važnu ulogu u pokolju u crkvi Nyange 16. aprila 1994.. U danima koji su prethodili tom masakru, 2.000 civila Tutsija - žena, muškaraca, djece i starijih osoba - potražilo je utočište u toj crkvi.

Prvobitno, milicije su opkolile tu crkvu i započele napad, u kojem su, pored ostalog, bacale ručne granate u prepunu zgradu crkve. Iako su mnogi bili ranjeni i ubijeni, izbjeglice su pružile otpor, prisilivši napadače da se povuku.

Odlučni da pobiju te nevine civile, lokalne vođe, među kojima je bio i Kayishema, dovezle su buldožer u krug crkve. U činu nezamislive surovosti i svetogrđa, taj buldožer je upotrijebljen da se ta crkva razori dok su u njoj još uvijek bile izbjeglice. Više od 1.500 ih je zgnječeno na smrt.

Kayishema je pobjegao od pravde i godinama bio u bjekstvu. Ali prije skoro tri godine, Tužilaštvo ga je konačno lociralo.

Oslanjajući se na dokumentaciju i izvore, Tužilaštvo je početkom 2018. zaključilo da Kayishema živi u Cape Townu, Južna Afrika. To su potvrdile južnoafričke vlasti posredstvom INTERPOL-a u avgustu 2018. Mi smo smjesta uputili Južnoj Africi hitan zahtjev za pomoć tražeći njegovo neodložno hapšenje.

Stoga smo bili iznenađeni kad smo obaviješteni da Kayishema ne može biti predat Mehanizmu zbog toga što mu je odobren izbjeglički status u Južnoj Africi. Taj izgovor je povučen nekoliko mjeseci kasnije i zamijenjen novim argumentom da Južna Afrika nema pravne osnove za saradnju s Mehanizmom.

Poslije šesnaest mjeseci intenzivnih pregovora, Južna Afrika je u decembru 2019. nalog UN-a za hapšenje konačno podnijela na izvršenje, koje je odobrio lokalni sudija. Međutim, tada Kayishema više nije mogao biti pronađen.

Važno je napomenuti da Tužilaštvo ima pouzdane informacije da se Kayishema u oktobru i novembru 2019. još uvijek nalazio u Južnoj Africi, dakle samo nekoliko sedmica prije nego što je Južna Afrika izvjestila u Savjetu bezbjednosti da je operacija hapšenja bila bezuspješna.

Otad se malo toga poboljšalo. Prije godinu dana nakon neuspješnog pokušaja hapšenja, Tužilaštvo je uputilo obiman zahtjev za pomoć s detaljima o informacijama koje su nam potrebne kako bismo nastavili potragu za Kayishemom. Međutim, na naš zahtjev još uvijek nije na zadovoljavajući način odgovoreno

Prije dva mjeseca, u oktobru, dogovoreno je da Tužilaštvo uputi tehnički tim u Pretoriju da konačno primi traženi materijal. Ministarstvo vanjskih poslova i Ministarstvo pravde sazvali su više zajedničkih sastanaka s nadležnim zvaničnicima. Ali Ministarstvo unutrašnjih poslova, koje je odgovorno za ključne informacije, nije prisustvovalo zakazanom sastanku..

Od Tužilaštva je zatim ponovo zatraženo da pošalje drugi tim, da se posebno sastane sa Ministarstvom unutrašnjih poslova da dobije zatražene dokumente. Na naše veliko iznenađenje, zadnjeg dana naše misije Ministarstvo unutrašnjih poslova obavijestilo nas je da Kayishemin izbjeglički dosje i otisci prstiju ne postoje. To je teško shvatiti.

Gospodine predsjedavajući, ekaselencije,

Izveštavam o ovim činjenicama kako bih objasnio zašto je, uprkos svim naporima Tužilaštva, Kayishema još uvijek na slobodi.

Ta situacija pokreće mnogo pitanja.

Kako je moguće da je prije dvije i po godine Južna Afrika odbila da uhapsi Kayishemu na osnovu izbjegličkog dosjea za koji sada tvrdi da ne postoji?

I zašto vlasti nisu preduzele očite mjere nakon što su bile obaviještene da se bjegunac kojeg traži međunarodna zajednica i koji je optužen za genocid nalazi u njihovoj zemlji? Uprkos poziva UN-a za Keyeshimino hitno hapšenje vlasti Južne Afrike ga nisu ni privremeno zadržali niti stavili pod nadzor da se spriječi njegovo bjekstvo. .

Ipak, ono što je i dalje najvažnije jeste to da krenemo naprijed i konačno obezbijedimo Kayishemino hapšenje.

Stoga mi danas dopustite da uputim ovaj zahtjev uvaženom predstavniku Južne Afrike.

Ovlastite vaše operativne službe – naročito policiju i tužioce – da rade direktno sa nama na svakodnevnoj osnovi. I dajte im istinski svoju punu političku, i diplomatsku podršku, kao i sredstva koja im trebaju da nas podrže..

Spreman sam posjetiti Pretoriju u novoj godini radi razgovora o našoj daljoj saradnji i dogovora o jasnoj zajedničkoj strategiji i operativnim aranžmanima.

Time bi se takođe uputila prava poruka drugim prijestonicama.

Ja sam ranije pomenuo napore Tužilaštva da uspostavimo dijalog sa vlastima Zimbabwea, a ja namjeravam da uskoro otputujem u Harare radi daljnjih razgovora. Kako bi se pokrenula saradnja u pravom smjeru, očekivali bismo da vidimo aktivniji pristup od strane Radne grupe Zimbabwea. U tom pogledu, efektivne istrage bi morale da započnu potvrđivanjem da je poznato da se jedan bjegunac sklonio u Zimbabwe i da on ima duboke, dugotrajne veze s osobama iz Zimbabwea.

Isto tako, moj tim i ja ćemo morati da se ponovo vratimo u Kampalu kako bismo obavili otvorene i iskrene razgovore o hitnim koracima koji su potrebni za rješavanje drugotrajnih problema. Vlasti su potvrdile da je jedan bjegunac dobio službeni pasoš Ugande, ali na naše zahtjeve za dokumentaciju o istrazi i pristup osobama od interesa nije odgovoreno poslije više od godinu dana.

Gospodine predsjedavajući, ekscelencije,

Tužilaštvo je odlučno da pronađe preostale bjegunce što je brže moguće kako bi se naše aktivnosti traganja konačno privede kraju. Znam da ovaj Savjet u potpunosti dijeli i podržava taj cilj.

Ali odsustvo efektivne saradnje i dalje ometa naš rad i sprečava dovršavanje ove ključne rezidualne funkcije.

Dok Tužilaštvo radi na rješavanju izazova s kojima se suočavamo, čvrsta podrška Savjeta biće od vitalnog značaja. Države članice bi trebale shvatiti da Tužilaštvo, kada traži njihovu saradnju, postupi s ovlaštenjem koje mu je dao Savjet bezbjednosti.

Svi mi dugujemo žrtvama i preživjelim genocida iz 1994. godine ništa manje od toga.

Gospodine predsjedavajući, ekscelencije,

Treći strateški prioritet Tužilaštva je da pomogne nacionalnim jurisdikcijama u krivičnom gonjenju za zločine prema međunarodnom pravu koji su počinjeni u bivšoj Jugoslaviji i Ruandi. Mi takođe pružamo podršku vlastima koje tragaju za osobama koje se još vode kao nestale uslijed tih sukoba.

Htio bih vas ukratko izvijestiti o tri značajna događaja.

Prvo, hapšenje Féliciena Kabuge skrenulo je ponovo pažnju na kontinuirane nacionalne napore na krivičnom gonjenju osoba optuženih za genocid u Ruandi. Hapšenja koja su sprovele belgijske i nizozemske vlasti u septembru, odnosno oktobru, pokazuju i da je međunarodna saradnja od suštinskog značaja i da se pravda može postići u sudnicama širom svijeta.

Tužilaštvo i dalje apeluje da se pruži puna saradnja radu Generalnog tužioca Ruande u njegovim naporima da pronađe još stotine bjegunaca koji su i dalje na slobodi.

Drugo, Tužilaštvo nastavlja da jača našu direktnu podršku državnim tužiocima u zemljama bivše Jugoslavije. Zahvaljujući našim naporima, nekoliko važnih spisa složenih predmeta prosljeđeno je Hrvatskoj i Srbiji. Tokom ovog izvještajnog perioda takođe smo uručili vlastima Crne Gore traženi dosje koji se odnosi na više od petnaest osumnjičenih protiv kojih se sada može provesti istraga za teške zločine, uključujući seksualno nasilje.

Ti događaji pružaju značajnu priliku za dotične države da jasno pokažu svoju opredijeljenost za utvrđivanje pune odgovornosti, naročito u odnosu na osumnjičene visokog ili srednjeg ranga koji su do sada uživali sigurno utočište i nekažnjivost. Tužilaštvo će nastaviti da direktno saraduje s našim partnerima na državnom nivou u cilju podrške daljim istragama i krivičnom gonjenju. Diplomatska podrška Evropske unije i drugih partnera i dalje će biti od ključnog značaja.

Na kraju, htio bih iskoristiti ovu priliku da ponovo naglasim značaj potrage za nestalim osobama u bivšoj Jugoslaviji.

Tužilaštvo i dalje blisko saraduje s Međunarodnim komitetom Crvenog krsta i državnim organima za nestale osobe. Možemo izvijestiti da naši napori proizvode značajne rezultate.

Putem ove saradnje između međunarodnih i državnih organizacija, samo prije nekoliko sedmica otkrivena je nova masovna grobnica žrtava, kosovskih Albanaca, u Kiževku u Srbiji, gdje su sada u toku ekshumacije. Isto tako, u Bosni i Hercegovini, pomoć Tužilaštva doprinijela je pronalaženju četiri nove lokacije grobnica tokom ovog izvještajnog perioda.

Više od dvije decenije poslije okončanja sukoba, 10,000 porodica i dalje čeka da sazna sudbinu svojih voljenih. Pronalaženje svih nestalih osoba predstavlja humanitarni imperativ.

Gospodine predsjedavajući, ekscelencije,

da zaključim, Tužilaštvo je zadovoljno što su postupci u sudnicama sada nastavljeni i čestita svom osoblju Mehanizma koje je to omogućilo uprkos pandemiji COVID-19. Preduzimamo sve napore da ekspeditivno dovršimo naš rad, te očekujemo donošenje triju presuda u prvoj polovini iduće godine.

Potruga za preostalih šest bjegunaca protiv kojih je MKSR podigao optužnice i dalje je ključni prioritet. Tužilaštvo je zahvalno za čvrstu podršku koju dobija od nekih država članica. Međutim, duboko smo zabrinuti zbog toga što nedostatak saradnje drugih u značajnoj mjeri ometa naše napore. Kako bio taj rad bio uspješno dovršen, od ključne je važnosti da Savjet bezbjednosti pošalje nepogrešivu poruku da države članice moraju ovo pitanje tretirati kao hitan prioritet i ponuditi Tužilaštvu svoju punu saradnju.

Zahvalni smo Savjetu na kontinuiranoj podršci svim našim naporima. Hvala vam na pažnji.

*****

Za više informacija stupite u kontakt sa Službom za odnose s javnošću

u Arushi, Tel.: +255 (0)27 256 5376

u Haagu, Tel.: +31 (0)70 512 5691

Email: mict-press@un.org

Pratite nas na [Facebooku](#), [Twitteru](#), [YouTubeu](#), [LinkedInu](#)

www.irmct.org